

Давня казка (стисло)

Леся Українка

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Поетеса звертається до читача з невеликим вступом із заохочувальним запитанням: "Може б, хто послухав казки?". Вона наголошує, що не все у казці буде нове, але давнє теж треба пригадувати.

I

Колись, в якійсь країні, жив нещасний поет. Він не був красивий, але мав талан до віршів. Поет зовсім не вмів співати, але його твори розходилися по світу, а до його малої хати сходилася молодь, щоб послухати його слова.

Навесні поет щодня приходив у діброву. Одного ранку, коли він лежав у гаю, почувся шум: наближалися мисливці. Поет лежав на самісінькій стежині, і коли юрба наблизилася, він закричав. Усі спинилися, попереду став лихий лицар. Він наказав поету встати зі стежки. Той не хотів, бо саме вигадував рими. Лицар пригрозив йому, але поет заявив, що ніякого лиха не боїться. Лицаря вразила сміливість поета. Він наказав своїм хлопцям перенести поета, а той сказав, що коли будуть переносити, то хай прихоплять і його листки з піснями. Лицар рушив на полювання, обіцяючи поквитатися з поетом, коли повертатиметься з полювання.

Ввечері зголоднілі мисливці, які нічого не вполювали, поверталися назад. Лицар, який одбився від гурту, знову побачив поета на самісінькій стежині. Коли поет сказав, що має багатств більше за лицаря, той спалахнув від гніву, бо був гордий і завзятий, але й упертий і багатий на гордощі. Поет не побоявся сказати, що все тут належить йому: діброва, небо, море, а сам він тут вільний і щасливий, для його думок немає ніяких кордонів. Лицар вважав поета божевільним і сказав, що поетів химерний світ віддав би за справжнє графство і гарну дівчину. Наближався вечір, і до поета прийшла сільська молодь. Він взяв мандоліну, заграє і заспіває чудові пісні. Лицар бачив, які усі зачудовані піснею, а особливо дівчатка.

II

Літнім вечором поет почув, що хтось наближається до його хати. Це приїхав лицар. Він звернувся до поета з проханням про допомогу, адже закоханий у чарівну Ізідору, але ніяк не може заслужити її прихильності. Співець склав серенаду, лицар виконав її і отримав того вечора троянду з рук коханої.

III

Ізідора ставала все більш прихильною до Бертольда. Невдовзі лицар влаштував бучне весілля, та забув запросити поета.

Минув час. Лицар одержав від короля наказ виступити у військовий похід проти

чужої країни. Загін під його керівництвом довго не міг захопити ворожої столиці. Військо потерпало від голоду, солдати вимагали повернення додому. У вирішальний момент співці піснею відновили бойовий дух війська – солдати знову готові до бою. Вороже місто нарешті вдалося захопити. У захваті Бертольдо подякував співцям, натомість почув від них, що віддячувати слід тому, хто склав пісню, яка піднесла бойовий дух війська. Лицар присягнувся, що довіку буде вдячний поетові і подякує йому по-царськи.

IV

Бертольд вернувся із далекої чужини, зажив веселим і багатим життям, бо король дав йому велику винагороду. Бертольдо став графом, але багатство зробили його жорстоким, він грабував простих людей за допомогою мита, панщини, податків. У його краю почалося лихо, люди стогнали в ярмі. У місті почали з'являтися співці, які співали про волю і рівність. Граф Бертольдо дізнався про це, садив їх по тюрмах, але це не допомагало, бо пісні переймав простий люд. Коли граф дізнався, що отаманом у співців є поет, він викликав двох найвірніших слуг і відправив до поета з пропозицією. Бертольдо пообіцяв поетові хату у своєму замку і посаду придворного співака, але хай забуде свої лукаві вигадки. Поет відмовився від пропозиції графа такими словами:

Золотих не хочу лаврів, —
З ними щастя не здобуду.
Як я ними увінчаюсь,
То поетом вже не буду.
Не поет, у кого думки
Не літають вільно в світі,
А заплутались навіки
В золотії тонкі сіті.
Не поет, хто забуває
Про страшні народні рани,
Щоб собі на вільні руки
Золоті надіть кайдани!

Почувши горду відповідь поета, Бертольд знову відправив до нього слуг, щоб передали таке: якщо поет не перестане висловлювати бунтівничі думки, то загине. Коли слуги прийшли, то почули звук мандоліни і побачили, що навколо ліжка поета зібралися люди, бо він третій день лежав у недужі. Поет то грав, то щось писав і роздавав усім. Коли слуги зайшли у хату, усі розійшлися. На погрози поет усміхнувся і сказав, що готовий у дорогу, але не може встати з постелі. Він говорив, що навіть у темниці буде вільний, бо його думки не мають кордонів.

Поету довелося довіку жити у темниці, але на світі лишилися його нащадки, які взяли собі у спадок його пісні і думки. Здійнялося повстання, люди вбили Бертольда. Та надія на народне щастя зникла, бо у Бертольда був нащадок. Він перебрав усе в спадок і наказав будувати міцні тюрми. Тож боротьба продовжується: "А коли війна скінчиться Того діла й того слова, То скінчиться давня казка, А настане правда нова."

*Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу*